

DZIENNIK ŁÓDZKI

Cena 2 zł.

Rok II
Łódź,
piątek
8 października
1946 r.

Nr 287 (474)

Spotkał ich słuszny los

ZWŁOKI SPALONO,

a prochy skazańców norymberskich rozsypano Skąd trucizna u Goeringa? — Ocena egzekucji morderców narodów w opinii świata

NORYMBERGA, 17.10 (PAP). — Pułkownik B. C. Andrews, szef służby bezpieczeństwa w więzieniu norymberskim, zakomunikował, że zwłoki samobójcy Goeringa oraz dziesięciu powieszonych zbrodniarzy hitlerowskich zostały spalone. Komunikat urzędowy w tej sprawie brzmi jak następuje:

„Zwłoki Hermanna Wilhelma Goeringa wraz ze zwłokami zbrodniarzy wojennych, straconych w Norymberdze dnia 16 października 1946 r., zgodnie z wyrokiem Międzynarodowego Trybunału Wojennego — zostały spalone, a prochy w tajemnicy rozsypano“.

Komunikat ten podpisali członkowie specjalnej komisji czterech mocarstw.

ANGLIA

ŁONDYN, 17.10 (PAP). Prasa brytyjska obszernie komentuje wykonanie wyroku norymberskiego i samobójstwo Goeringa, poruszając przy tej sposobności niektóre problemy ogólniejszej natury.

„News Chronicle“ wyraża ubolewanie, że właśnie Goeringowi, temu szczególnie chciwemu i bezwzględnie przedstawieliemu systemu hitlerowskiego, udało się uniknąć śmierci przez powieszenia.

Zamiast tego w pamięci wielu Niemców Goering może pozostać z aureolą „męczennika“.

„Daily Worker“ stwierdza z satysfakcją, że śmierć dosięgła wreszcie najwybitniejszych przywódców hitlerowskich. Co do sprawy Goeringa, to dziennik uważa, że nie można traktować jej tylko jako niefortunnego przypadku. Fakt, że Goering zdołał uniknąć wymiaru sprawiedliwości tak wysokiej instancji o światowym znaczeniu, wzbudza bardzo nie mile uczucia.

„Daily Worker“ krytykuje fakt, że skazanym zbrodniarzom niemieckim pozwolono jeszcze w obliczu śmierci urabiać propagandę. Ci przebiegli politycy mieli nadzieję, że ich słowa znajdą echo wśród tych Niemców, którzy wciąż jeszcze są zarzani na trucizna hitlerowska.

Mimo tych zastrzeżeń dziennik stwierdza, że stracenie zbrodniarzy niemieckich było aktem historycznym o głębokim znaczeniu dla przyszłości.

AUSTRALIA

ŁONDYN, 17.10 (PAP). Agencja Reutersa notuje echa egzekucji norymberskiej i samobójstwa Goeringa w Australii, stwierdzając, że podczas gdy obywatele tego kraju przyjęli z zadowoleniem egzekucję, oburzają się oni, że „Goering potrafił oszukać kata“. W Południowej Afryce egzekucje norymberskie uznano za doniosły precedens w prawie międzynarodowym.

HOLANDIA

HAGA, 17.10 (PAP). Dziennik konserwatywny „Het Dagblad“, wyrażając zadowolenie ze stracenia Seyssa Inquarta, który wiadomo był wielkoradcą niemieckim w okupowanej Holandii, pisze:

„Należy stwierdzić, że kara śmierci była w stosunku do niego zbyt łagodna“.

Dziennik — nigdy nie zapomni, że Seyss Inquart pohańbił historyczną salę rycerską, gdzie wygłosił swe inauguracyjne przemówienie, siedząc na tronie królowej Wilhelminy.

MOSKWA

ŁONDYN, 17.10 (PAP). Moskiewski korespondent Reutera depeszuje, że „szary człowiek“ w Moskwie uważa fakt, że Goering potrafił uniknąć szubienicy za dowód niezwykłego nie-dbalstwa. Zdaniem obywateli Moskwy, nie wystarczy dla dopełnienia zaspokożenia wymog sprawiedliwości fakt, że Goering tak czy owak umarł.

AMERYKA

NOWY JORK, 17.10 (PAP). „New York Herald Tribune“ — omawiając egzekucję norymberską, przypomina oświadczenie prokuratora generalnego USA Jacksona, że pozostaje jeszcze wielu nieukaranych hitlerowców. Dziennik pisze, że choć wymierzenie sprawiedliwości była pierwszą troską zwyciężczych narodów. Jest to jedyna droga, jaką dysponuje cywilizacja do zapewnienia pokoju i sprawiedliwości.

WŁOCHY

RZYM, 17.10 (PAP). Dziennik „Tem po“ wyraża pragnienie, by koniec „potwornego mroku hitlerowskiego“ położył kres atmosferze koszmaru i stworzył warunki do budowy lepszej go życia.

„Italia Libera“ pisze, że Norymberga otwiera niezapisaną kartę historii, na której narody będą musiały wypisać reguły przyszłego współżycia.

BERLIN

NORYMBERGA, 17.10 (PAP). Elementy prohitlerowskie szerzą ostatnio pogłoski, jakoby żaden ze skazanych przez Trybunał Norymberski w rzeczywistości nie został powieszony, a „ofiarami“ egzekucji były tylko słomiane kukły.

Inne nieudane pogłoski mówią o rzekomym wykorzystaniu niektórych skazańców przez administrację poszczególnych stref okupacyjnych jako doradców, fachowców itp. Fantastyczne te wersje świadczą o zamieszaniu, jakie ogarnęło niektóre umysły niemieckie.

BERLIN, 17.10 (PAP). Czwartkowe pisma berlińskie poświęcają pierwszy stronie egzekucji przywódców hitlerowskich. Organ Socjalistycznej Partii Jedności Vorwaerts“ w artykule sekretarza generalnego tej partii pisze, że jest to dopiero początek porachunków z przywódcami partii hitlerowskiej i ich poplecznikami w przemyśle i rolnictwie.

„Neues Deutschland“ inny organ tejże partii wysuwa podobne żądanie, stwierdzając, że już po egzekucji zbrodniarzy norymberskich oczyszcza się nieco atmosfera w Niemczech.

NORYMBERGA, 17.10 (PAP). — Jak dotąd nikt w związku z samobójstwem Goeringa nie został aresztowany. Major Fryderyk Teich, komendant straży bezpieczeństwa w więzieniu norymberskim oświadczył, że nie uważa, aby trucizna została doreczona Goeringowi przez jego żonę.

Podczas widzenia się skazanych z żonami działy ich grube szyby. Również wykluczone jest, aby truciznę doreczył obrońca Goeringa dr Stahlmer, ponieważ mógł on doreczyć swemu klientowi dokumenty jedynie za pośrednictwem urzędnika amerykańskiego.

Co się tyczy strażników więziennych, którzy mogli być przekupieni przez Goeringa, to mjr Teich stwierdza, że jest to dlatego wykluczone, iż Goeringowi odebrano wszystkie jego kosztowności.

Niemiecki fryzjer, dentysta i lekarz nie są, jak dotąd podejrzani o dostarczenie Goeringowi ampułki z trucizną.

Mjr Teich wyraził przypuszczenie, że trucizna mogła dość do rąk Goeringa w chlebie podczas podawania posiłków. Jednakże i to wydaje się mało prawdopodobne.

Sądzi on raczej, że Goering posiadał ampułkę przy sobie od czasu aresztowania.

Anglicy głodują, aby Niemcy mogli żyć

ŁONDYN, 17.10 (API). Przemawiając na zebraniu bankierów i kupców — brytyjski minister skarbu Hugh Balfour — wspominał o 80 milionach

funtów, jakie podatnik brytyjski musi płacić każdego roku, by wyżywić i zaopatrzyć brytyjską strefę okupacyjną w Niemczech.

Podkreślił on, że suma ta jest ciężarem, przeciwko któremu ludność brytyjska może się słusznie buntować.

Balfour podkreślił, że skarb W. Brytanii przeznacza na ten cel tak cenne dzisiaj waluty zagraniczne, w tym znaczna ilość dolarów — na opłacenie importu żywności. Jest to jedna z przyczyn, dla których ludność brytyjska nie otrzymuje więcej żywności i racje żywnościowe w Anglii muszą być zmniejszone, aby wyżywić Niemców prawie bez żadnego ekwiwalentu z ich strony.

Minister Balfour podkreślił, że fakty te powinny być rozpowszechniane w jak największym stopniu. Jednym z najważniejszych zadań związanych z przyszłością Niemiec, jest położenie kresu temu wykorzystywaniu dobrych serc Anglików.

Anglicy zrozumieli, że hitleryzm trzeba wytepić

ŁONDYN, 17.10 (API). W związku z egzekucją zbrodniarzy hitlerowskich dziennik „Daily Herald“ pisze, że proces norymberski miał dwa zasadnicze cele: ujawnić całą ohydę b. hitlerowców i położyć podwaliny pod prawo międzynarodowe, oparte na moralności.

„News Chronicle“ pisze, że w Niemczech panuje jeszcze duch hitleryz-

mu i trzeba go jak najszybciej wytepić. Korespondent „Timesa“ w Norymberdze pisze, że Hitler, Himmler i Goebbels nie dostali się w ręce sprzymierzonych, a samobójstwo Goeringa spowodowało, że wyrok norymberski stracił wiele na ostrości.

Ostatnie okrzyki skazańców na cześć nacjonalizmu mogą się kiedyś stać hasłem ich spadkobierców.

Konferencje prasowe w Białym Domu przyczyniły się do kryzysu gabinetowego

WASZYNGTON, 17.10 (API). Wskutek kryzysu gabinetowego, spowodowanego dymisją Wallace'a, w kołach waszyngtońskich rozpatruje się możliwość ograniczenia całkowitego zniesienia konferencji prasowych u prezydenta.

W kołach tych podkreślają, że gdy by Truman nie wyraził, na konferencji prasowej aprobaty dla mowy b. ministra handlu, kryzys rządowy nie rozwijałby się do takich rozmiarów.

Już nie po raz pierwszy prez. Truman, podobnie jak inni prezydenci wypowiedział „historyczne oświadczenie“, mając kilka sekund czasu do namysłu w odpowiedzi na zupełnie nieoczekiwane pytania.

Nie oczekuje się całkowitego zniesienia konferencji lecz tylko zmiany

formy przez dopuszczenie pytań publicznej formie prowadził zmarły prezydent Roosevelt.

Rewizyta Prezydenta Bieruta i Marsz. Żymierskiego w Belgradzie

WARSZAWA, 17.10 (PAP) — Dnia 16 października 1946 r. udaje się do Belgradu dla rewizytowania marszałka Tito — Prezydent KRN Bolesław Bierut i Marszałek Polski Michał Żymierski, minister Kultury i Sztuki Władysław Kowalski i Minister Sprawiedliwości Henryk Świątkowski w towarzystwie Dyrektora Biura Prezydial-

nego KRN dr. W. Walawskiego, dyr. protokołu dyplomatycznego M.S.Z. Gubrynowicza, naczelnika Wydziału Południowo - Wschodniego M.S.Z. Sobierajskiego, gen. Czarniawskiego, gen. Świetlika, płk. Komara, płk. Letowskiego i mjr. Paszkowskiego.

W drodze do Belgradu towarzyszą Prezydentowi Bierutowi i Marszałkowi Żymierskiemu ambasador Jugosławii płk. Kleut i attache Saranovic. Marszałek Tito — jak wiadomo, — odwiedził Polskę w marcu br.

Byrnes przybył do Waszyngtonu i spotkał się z Trumanem

WASZYNGTON 17.10 (PAP). Min. spr. zagr. USA Byrnes, przybył tu w czwartek po powrocie z Konferencji Paryskiej. Byrnes przybył samolotem Trumana „Sacred Cow“ (święta krowa), którym 81 dni temu udał się na Konferencję Paryską.

Byrnes po przylocie oświadczył m. in. oczekującym go reporterom, iż budowa pokoju, to możnalo i trudne zadanie, — wyraził jednak nadzieję, że rada ministrów spraw zagranicznych dokończy podczas

spotkań nowojorskich prace nad 5 traktatami pokojowymi.

WASZYNGTON 17.10 (PAP). Wkrótce po przyjeździe minister Byrnes udał się do Białego Domu, by złożyć wyczerpujące sprawozdanie prezydentowi Trumanowi. Towarzyszący Byrnesowi senator Vandenberg, mówiąc o zakończeniu Konferencji Pokojowej, oświadczył, że „w rachunku strat i zysków pokoju zamieszano pewne pozycje po stronie zysku.“

Do Polski przybywają liczne transporty koni pociągów z Ameryki i koni wyścigowych z Niemiec, zagrabionych u nas w czasie okupacji. Ten rumak po podróży morskiej nie ma zbyt wesołych oczu. Może chorował na falach oceanu?

Trudna sytuacja aptekarstwa polskiego

Spółdzielcza Wytwórnia Leków powstanie w Łodzi - 42 apteki to mało - Katastrofalny brak leków

Aptekarstwo nie ma w chwili obecnej zbyt dobrej opinii wśród społeczeństwa. Często pod adresem aptekarzy wysuwane są rozmaite zarzuty; ludzie narzekają na brak lekarstw, na wygórowane ceny.

Trzeba wysłuchać również tego, co mówi aptekarz, trzeba poznać obecny stan aptekarstwa polskiego i jego warunki rozwoju. Dla przykładu weźmiemy stan aptekarstwa łódzkiego.

Aptek mamy za mało

Na terenie województwa łódzkiego znajduje się w chwili obecnej 164 aptek, z czego w Łodzi - 42. Apteki te obsługuje około 500 osób personelu fachowego. Jest to liczba znikoma w porównaniu do Łodzi, która jest miastem liczącym już ponad pół miliona mieszkańców i miastem, o fatalnych warunkach zdrowotnych.

42 łódzkie apteki z trudem zaspakajają potrzeby ludności. Stan ten jednak nie byłby jeszcze tak groźny, gdyby wszystkie apteki były zaopatrywane w leki: posiadały rezerwy. Niestety, zaopatrzenie aptek jest więcej niż niedostateczne. Każdy z nas wie to z własnego doświadczenia.

Co gorsza - stan ten pogarsza się z dnia na dzień. Wiemy, że coraz trudniej dostać proszki od bólu głowy (za które trzeba pła-

cić już 12 zł. wg. urzędowej ceny) coraz trudniej dostać aspirynę i piramidon - te najczęściej potrzebne lekarstwa, nie mówiąc już o lekach specjalnych i droższych. Co wywołało taką sytuację?

Wolny rynek niedostępny

Już rok temu Ogólnopolski Zjazd Epidemiologiczny w Łodzi stwierdził, że wszystkie szpitale w Polsce borykają się z trudnościami z nabywaniem leków. Produkcja krajowa zaspakaja zaledwie 10% zapotrzebowania, dostawy z zagranicy wobec tego olbrzymiego zapotrzebowania są minimalne, pozostałe po wojnie zapasy topnieją z dnia na dzień.

Aptekarze próbowali ratować się zakupami na wolnym rynku. Wpływało to jednak na znaczne podwyższenie ceny sprzedaży, ale wobec tego, że aptekarzy obowiązuje ustalony cennik, trzeba było z tego sposobu zrezygnować.

Aptekarz jest w gorszym położeniu niż kupiec

Sytuacja aptekarzy jest ciężka - trzeba im to bezstronnie przyznać. Panuje ogólne przekonanie, że aptekarz jest tylko kupcem i handluje lekami, tak jak inni galanterią czy artykułami spożywczymi.

Zrozumiałe jest, że aptekarz prowadząc przedsiębiorstwo handlowe, oprócz kwalifikacji nauko-

wych, musi posiadać kwalifikacje kupieckie. O ile jednak sytuacja jego jest trudniejsza.

Kupiec prowadzi swe przedsiębiorstwo w ramach ogólnych warunków gospodarczych, regulowanych zasadami prawa popytu i podaży. Sprzedaje towar, jakim dysponuje i jaki może zdobyć. Ostatecznie w miarę swoich potrzeb lub obciążeń wyprzedaje się i wreszcie może bez niczyjej szkody; bez żadnych przeszkód zlikwidować przedsiębiorstwo.

Aptekarz tej swobody nie ma. Nie tylko jego ambicją, ale przede wszystkim obowiązkiem społecznym jest utrzymanie placówki w stanie zdolnym do pełnienia służby zdrowia. Ponadto przepisy prawne nie pozwalają w żadnym wypadku na zlikwidowanie apteki.

Obowiązuje ustalony cennik

Zdaniem aptekarzy zarzuty dotyczące pobierania nadmiernych opłat za leki są oparte przede wszystkim na niezajomości praw dźwżej sytuacji na rynku aptekarskim.

Porównanie cen sprzedaży z urzędowymi cenami zakupu, plus wysokie koszty utrzymania apteki wraz pensjami wykwalifikowanego personelu, wykazuje, że czysty zysk właściciela apteki w porównaniu z zyskiem innych przedsiębiorstw handlowych jest niewielki.

Aptekarzy obowiązuje zresztą, jak już wspomnieliśmy, ustalony cennik urzędowy i wszelkie pod tym względem wykroczenia są niedopuszczalne. Biorąc sprawę z tego punktu widzenia, zarzuty klientów w większości swej nie są uzasadnione, a wóczas sadnione.

Na ogół jednak nazywanie aptekarzy paskarzami jest nie tylko nie słuszne, ale nawet krzywdzące. Na odcinku łódzkim - poprawa. Powróćmy raz jeszcze do kwestii braku leków, aby wspomnieć o inicjatywie Łódzkiej Okręgowej Izby Aptekarskiej, która organizuje w Łodzi Spółdzielczą Wytwórnę Leków. Będzie to pierwsza tego rodzaju instytucja w Polsce, która stworzy fabrykę lekarstw. W ten sposób katastrofalna sytuacja ulegnie, na wąskim odcinku wprowadzie zmianie na lepsze.

Na czele Komitetu Organizacyjnego stanęli: prezes Izby, mgr Słowiński, prof. dr Rembelski, dr Lipiec, dr Filipczak, mgr Wagner, mgr Filipowicz i mgr Rytel.

Spółdzielcza Wytwórnia Leków będzie prowadziła swoją działalność w ramach trzyletniego państwowego planu gospodarczego. Do udziałów spółdzielni wciągnięci zostaną wszyscy pracownicy i właściciele aptek na terenie województwa.

Po prostu

I my także chcemy...

Kilkutygodniowe doświadczenie nauczono nas, że z ulgowymi biletami do kina, jakie otrzymali wszyscy członkowie Związków Zawodowych, więcej mamy kłopotu niż pożytku.

Pomyśl wydania książeczek z 30 kuponami na bilety ulgowe był pierw szorzędny, ale realizacji nie rozwiązano szczęśliwie. Ponieważ książeczki takie posiadają wszyscy członkowie Związków Zawodowych, więc przy kasach sprzedających bilety normalnie zrobiło się zupełnie luzno.

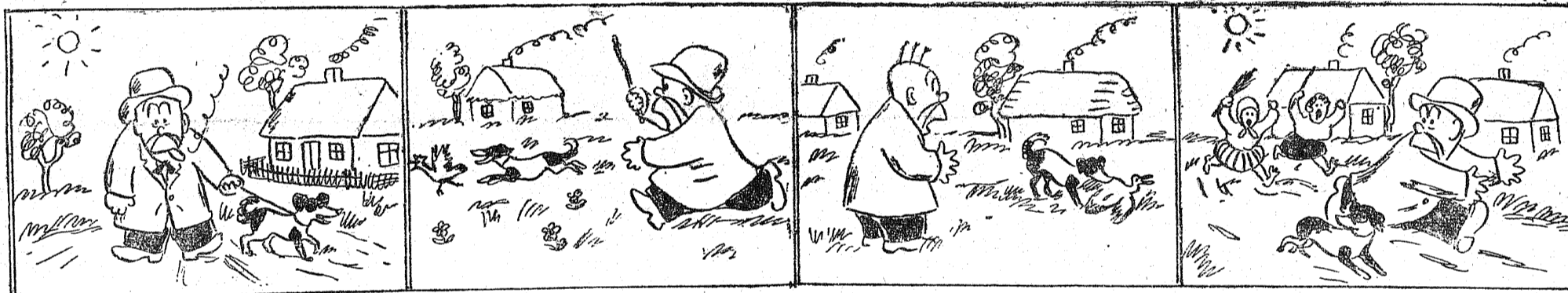
Nie byłoby jednak może tak źle, gdyby w owych kasach ulgowych nie sprzedawano również biletów dla wojskowych. Wiara lubi kina - wiadomo - więc też tłumnie odwiedza je. Nikt z wojskowych nie stoi oczywiście w ogonku, jeśli więc na seans przychodzi ich kilkudziesięciu, a nawet więcej, to szary cywil musi uzbroić się w wielką cierpliwość, mając z każdą minutą mniejsze szanse otrzymania biletu. Dlaczego? Bo z niewiadomych i nieznanych bliżej przyczyn utarł się zwyczaj, że żołnierz, który podchodzi do kasy poza kolejką zbiera od co ładniejszych i miłszych panienek książeczki z kuponami i kupuje bilety hurtem dla 5-6 osób, czyli kilkanaście biletów od razu. Nim zwykły posiadacz książeczki docięnie się do okienka, biletów już nie ma.

Sądymy, że 1-0 - wojskowi powinni otrzymywać bilety na równi z wszystkimi pracującymi a nie poza kolejką. 2-0 - ładne panienki mogą również czekać, podobnie jak pięć brzydka.

Obecnie, w okresie pokoju, wszyscy jednakowo pracujemy nad odbudową, mamy więc równe prawa do rozrywek. W czasie wojny wojsko korzystało ze specjalnych przywilejów i to było zrozumiałe. Dziś oczekujemy naszych żołnierzy nie mniejszą miłością i opieką. Ale takie drobiazgi nie są im już potrzebne.

Bo my, cywile, też chcemy chodzić do kina. LUTECKI

Słaba smycz -- czyli dzieje nieszczęsnej kaczuszki

Wesołutki niczym żak
Idzie Krupka z psem na smyczo

Zerwał się ze smyczy pies,
Nagle coś tam piszczy, kwiczy.

Pies kaczuszkę w zęby cap!
Już spóźniona wszelka rada.

Baby krzyczą: trzymaj, łap!
Koniec - wielka rejterada.

Reżyser (Wł. Krasnowiecki) pojął sztukę Ważyka jako dzieło „realizmu skrótowego”. Można by się z tym zgodzić, forma „Starego dworku” przypomina bowiem istotnie utwory realistyczne; dramaty tego typu muszą posiadać jednak cechę, której ta sztuka jest pozbawiona. Muszą one mianowicie być bezbłędne pod względem obyczajowym i historycznym. Sto sunek wsi do dworu z początku dramatu przypomina nieco epokę, w której Sienkiewicz pisał swoje „Szkice węglem”, względnie okres niewiele późniejszy; końcowe akcenty rewolucyjne wydobyte są również na wzór znanych z literatury rewolucji. Czujemy, że autor zna wieś i dwór nie z bezpośrednio własnej obserwacji. Konflikt polityczny czasu okupacji zawierają również pewne akcenty fałszywe i zdradzają swój rodowód, wywodzący się bodajże z konstrukcji publicystycznych wczesnego okresu „łagodnej rewolucji” 1945 r. Konstrukcje te nie zawsze były wierne w szczegółach. W swoich najogólniejszych ramach zawierały myśl prawdziwą i słuszną ocenę sytuacji, nie umiały się jednak wyżyć niepotrzebnych uproszczeń.

Sztuka Ważyka posiada naogół zalety i wady wspomnianych sztuk: jest trafna w rysach ogólnych, zawiera luki i błędy w szcze-

Teatr Powszechny TUR

„STARY DWOREK” WAŻYKA

gółach obrazu. O fałszach już mówiliśmy, teraz poświęćmy kilka uwag sprawie luk. Wydaje mi się, że „Stary dworek” jest zbyt oszczędny i wskutek tego widzą przeżywa wrażenie pewnego niedosytu. Luki można by było zapełnić w dwojaki sposób: albo przez dodanie bardziej ważkiego ładunku intelektualnego, rozszerzenie teoretycznych perspektyw utworu; wtedy „Stary dworek” mógłby być wielką dyskusją polityczną w rodzaju tych, na które pozwala sobie często w swoich dramatach Bernard Shaw; albo przez wyczerpanie szczegółów obyczajowych. Ponieważ ostatnia droga była dla autora, nie znającego okresu okupacji z własnych przeżyć, trudno dostępną, teatr przy realizacji tej sztuki znalazł się w naprawdę trudnej sytuacji. Bo nie mógł przecież na własną rękę wprowadzać jakichś nowych motywów teoretycznych; zresztą nie leżało to napewno w intencjach autora, który nie ma zamiaru przeprowadzać dyskusji, lecz świadomie ogranicza się do jednego, z góry wybranego stanowiska i uplastycznia jedną tylko prawdę, do-

tyczącą ludzi Reformy i ludzi, którzy się jej przeciwstawiają.

Mam wrażenie, że w tej sytuacji inscenizator nie powinien był traktować „Starego dworku” jako sztuki realistycznej. Poszczególne postacie można było nadać wartości niemal symbolów, reprezentujących coś znacznie rozleglejszego, niż można zmieścić w ramach jednego dworku z okresu okupacji hitlerowskiej. W umiejętnym sprowadzeniu psychologii indywidualnej bohaterów do odrębnych grup społecznych mieści się prawda sztuki Ważyka. Prawdę tę można było wydobyć, rozmieszczając w odpowiedni sposób akcenty każdej roli i rezygnując z konsekwentnego realizmu na rzecz świadomej deformacji. Gdy dziedzić, poniesiony gniewem, każe wychłostać dworską służącą, jest w swoim odruchu głęboko niewspółczesny; przemawia językiem swoich przodków, którzy mogli takie rozkazy wydawać, bo mogli je realizować. W ujęciu scenicznym nie powinien to być ten sam człowiek, który je, rozmawia przy kawie o drobnych sprawach gospodar-

czych i w ogóle zachowuje się całkiem „normalnie”. To nie on mówi, to przemawia przez niego „krew jego przodków”. Dochodźmy tu prawie do granic jakiejś psychozy, ale ta jego nieprzytomna reakcja nie powinna już budzić grozy, ale raczej jakąś pogardliwą wesołość. W ten sposób należało by zanalizować wszystkie sceny „nieprawdziwe” „Starego dworku”, i od nich rozpocząć kompozycję utworu scenicznego. Bo w rzeczywistości są one pewnymi skrótami, symbolami, które dopiero związane razem w jedną całość, ukazują poprzez swoje pozorne fałszywe prawdziwe intencje tej sztuki. Bohaterami jej nie są postacie, ukazujące się na scenie, ale ich grupy społeczne, ich przodkowie i towarzysze.

Realistyczne ujęcie dramatu o bok silnie zarysowujących się nieprawdopodobieństw wprowadziło pewną dezorientację w ujęcie poszczególnych ról. Pani Stanicka (J. Macherska) słusznie wydobyła w swojej postaci rysy ogólne, doprowadzając je nawet chwilami do lekkiej karykatury; wydaje mi się jedynie, że należało to uczynić w

jeszcze ostrzejszy i prostszy sposób. W. Staszewski opracował rolę Michała z dużą konsekwencją i wyrazistością psychologiczną, utrzymaną jednak w tych samych realistycznych ramach; dlatego postać ta wydała się również zbyt dyskretna. Jeszcze dalej w kierunku indywidualnego psychologizmu posunęli się J. Węgrzyn w bardzo ciekawej, choć trochę przerysowanej w geście sylwetce Lalewiczka i J. Świdorski, który inteligentnie opracował rolę Galińca. Dezorientację wyczuwa się również w grze W. Nawrockiej, przedzierającej się z pewnym trudem przez następujące naprzemian po sobie partie sztucznego liryzmu i pozornej prostoty postaci Heleny; i w grze T. Fijewskiego, który każdą sytuację wygrywał żywo i plastycznie, ale nie potrafił złożyć całości z niezbyt konsekwentnych fragmentów roli Józka.

Bardzo prawdziwie wypadła sylwetka Maryny, przy opracowaniu której B. Rachwałska zrezygnowała z psychologicznego pogłębiania na rzecz pełnej ekspresji „pasji” scenicznego. W ogóle może byłoby lepiej dla napięcia dramatycznego całości, gdyby podobną pasję wyczuwało się i w innych rolach.

Dekoracje O. Axera są proste, wyraziste i efektowne.

EDWARD CSATÓ

